

Väinämöisen soitto.

Musiikalisesti kauneimpia, lemmon-
 laimpia, mahtavimpia kohtia Kalevalassa on Väinä-
 möisen soiton kuvaus 41 lounossa ja sen toisinto ^{44 runon} _{muinaisen} sekvenssi 231-334. Tämä on selvästi astun näkyviin Suo-
 men kansan syvä kunnioitus luontoa kohtaan. Suo-
 to ei ole sille kuollut eikä vieras. "Elottomatkin" kappaleet
 ovat täynnä lajunta ja tunnetta ja yhtä läheisiä
 ihmiselle kuin elävät olennot. Ihminen onkin vain ren-
 gas suuremman luomisen ketjussa, veli ja vertainen luomoon
 kaikkien olivien kanssa. Vaikka Kalevalassa yhtiömitte-
 lapaa esimerkkejä tästä muinaissuomalaisen "luontoa
 elävoittävästi" ja personoivasti" katsantokannasta, on tämä
 katsantokanta avainkivi kokonaisuudessaan esitellyn Väi-
 nämöisen soiton kuvauksessa. Väinämöinen luomoo soi-
 toon koko luomoon ja kaikki elävät olennot, ja vaikk-
 ka F. A. Härtterin pitäessä kohtaus "leikkilisen ja vapaan mie-
 lihuvituksen luomana" sanoillaan toivikin ilmi yleisen
~~V. A. Härtterin~~ Mielikuvitus ja todellisuus Kalevalassa, siv. 9.

mielipiteen, on tällä kuvauksella mitä yleisin siveellinen ja totuudenmukainen sisältö sille, joka ymmärryksellä osaa sitä lukea. Itse asiassa se avaa meille vielä uusia näköaloja ja sen henkisen taustan yli, josta kalvelaisten tietäjien totuudenetsintä niin elävänä erittyy.

Väinämöinen esiintyy tässä soitteessan suurem ja taidellisena tietäjänä. Hän ei voi enää juttua tavalliseen totuudenetsijäni, huimaavan korkealle hän kohoo yli muun ~~jo~~ ihmiskunnan, josta ei yksikään yksilö kykene koskettamaan hänen kanteleensa kieliä (40: 259-332). Julius Krohn sanoo tästä Väinämöisen etevämyydestä: "Yksityiset onnenpyyntönsä on hän jättänyt; hän on pyhittänyt koko elämänsä, kaikki ajatuksensa ja tunteensa isänmaalle (eli yhteiselle asialle, kuten Rafael Engelberg huomauttaa)". Hän - Väinämöinen - on ^{saavuttanut} saavuttanut inhimillisen taidellisuuden, hän on kansansa esikoinen ja ihäinkuin sen isä, kuten runossa ~~kuin~~ mainitaan:

Petit { ... Tehessä isän iloa,
Soitellessa Väinämöisen.

Hänen suhteestun luontoon ja luonnon suhtautumisesta häneen soittoa kuunnelleessaan nä:

"Kalvelan sisältö ja rakenne, siv. 247.

Kyy siis, niillä tavalla suomalaiset tietäjät käsittivät
 - miten he kokemuksesta tiesivät, että ihanneihmi-
 sen ja muun maailman suhde toisiinsa oli. Saamme siis
 kuvauksesta semmoisenaan suuremmoisen opetuksen.
 Yli:ihmisen mahtavien ominaisuus on hänen mieltä
 rajaton valtaansa luonnon yli. Ei hän ole sitä väkival-
 lalla eikä pelottavilla keinoilla saavuttanut, vaan
 onkkaudellaan, kauneuden ja totuuden voimalla on hän
 vallottanut luonnon syjämen ja voittanut sen myötä-
 tuannon. Elolliset ja elottomat kappaleet ihastuvat hä-
 neen, kuuntelevat häntä ja tottelevat sulista rie-
 musta. Luonto, jonka tajunta ennen oli ihmistäjennalle
 saavuttamaton, on nyt muuttunut suureksi ihmi-
 seksi, jonka sydän sykkii ilosta ja palveluksen ihakusta.
~~Täydellisellä~~ Rajattomalla luottamuksella se kääntyy
 tietäjän puoleen, salamatta enää rakkauttaan ja
 ihastustaan, jota se ^{oikeastansa} aina ^{on} parveksaan ^{on} tunteet ihmistä
 kohtaan.

Tarkastakkaamme tätä yksityiskohtaisemmin.
 Runo kertoo ensinnäkkin, kuinka eläimet kaikki kokoon-
 tuvat kuuntelemaan Väinämöisen soittoa:

Petit } ... Ei ollut sitä metsässä
 Jalan neljän juoksevat,
 Koivin koikkakelkavata,

Petit

Ku ei tullut kuulemahan,
 Iloa imehtimähän...
 Mi oli ilman lintujaki,
 Kahen süven sirkovia,
 Ne tulivat tuiskutellessen,
 Kiiä tellen kiiirehtivät
 Kunnioa kuulemahan,
 Iloa imehtimähän...
 Ei sitä oloista ollut,
 Ei ollut ve'essa känä,
 Ewän kuuen kulkevata,
 Kalaparvea parasta,
 Ku ei tullut kuulemahan,
 Iloa imehtimähän.

Ja runo mainitsee nimenomaan kaikki:
 naisia villitilassa olevia eläimiä: oravat, kirpät, hirvet,
 ilvehet, sudet, karhut, kokot, hankut, allet, joutsenet,
 pelipposet, sirkut, leivot, hauit, lohet, siikaset, säret,
 ahvenet, meijjet. Kaikki tottelivat tietäjän kutsua,
 kaikkien sydän ilosta ailahti.

Eikö sinä ole annettu mekillinen vii-
 taus ihmisille? „Katsokaa“, sanoo vanha suomalainen vii-
 saus, „muutamia eläinlajia olette te ihmiset kesyttäneet
 ja tehneet niistä itsellenne ystäviä, ja palvelijoita, mutta
 metsä on täynnä, ilma ja vesi ovat täynnä eläviä olentoja,
 joita vastaan laisteleitte tai joita pahotitte itseänne palvelemaan!
 Kuinka kaukana vieti olette päämäärästä! Täydellinen

ihminen, tietäjä, ei ole sotajalalla yhdenkään elimen kanssa, kaikkia hän rakastaa ja kaikki häntä rakastavat. Nää teidänkin tulee oppia kaikkia eläimiä kesyttämään, ennenkuin täydellisyyden saavutatte." Ja Todellakin tuntuu, niinkuin Toinen viisas tietäjä, kristitty Paavali, olisi tahtonut samaa ja viitanut samaan tulevaisuuteen kirjoitessaan nuo tunnetut sanansa: "Sillä ^{hastasti ikävöiden} ihminen luontokappaleen ^{luomakunta} ^{lasten} ^{mistä} ^{luomakunta} ^{alustettu katoavaisuuden alle} ^{ei omista tahtoistaan} ^{on} ^{dosti} ^{sen alusti, toivon varaan, koska itse luomakuntakin} ^{stulua vapauttavaksi} ^{tymukseen} ^{lasten} ^{kirkkauden} ^{yhdessä} ^{on ap. 2:12:13:ssa} Jumalan (jokain) ^{kuunnan} ^{vapautteen}. Sillä me tiedämme, että jokainen luontokappale huokaa ja ahdistetaan aina tähän asti: ^{meidän} ^{kaussamme}." 1)

Eikä tällainen tulevaisuuden kuvaus, jommoisen Kalevala ja raamatut antavat, 2) ole tunteettomattu. Jos vähinkään saamme luottaa ihmisiin keskeisikäisiin legendoihin ja onatkurstajain kertomuksiin itäisiltä mailta, on todellisuus monta kertaa vastannut pyyhien kirjojen kuvauksia. Toisessa on tapana sanoa:

1) Epistole Roomalaisille, 8: 19-22.
 2) Vert. myös ^{profeta} kuvuus leijonista ja kampaista vanhempien testamentissa: ^{1:11}

Kun pyhä joogi istuu mielishelyssä, ei yksikään e-
läin häntä pelkää; vapaasti taivaan linnut häntä lä-
hentävät; metsän pedotkin tuntevat vetäytyvänsä
hänen läheisyyteensä; tikkerit ja kiärmeet rojottavat
hänen jalkainsa juureen ja kylpevät siinä rakhauden
^{pari}~~pari~~, joka säteilee hänen olemuksestaan.

Ja miksi kutsuisimme legendojä vain
lapsellisen mielikuvituksen tuotteiksi? Pöbehen niissä ai-
na todellisuudesta tuota ydin, jonka ympärille ovat ke-
loutuneet, ja usein niihin on kätkeyty enemmän to-
tutta kuin n. k. historialliseen kuvaukseen. Ken ei
tuntisi keskiajan pyhimystarujen esin. Fransiskus
Assisilaisesta? Mainithamme niistä pari, jotka
osottavat, mikä suloinen valta hänellä oli eläinten
yli. Kerran hänen saarnatessaan kedolla lukuksalle
ihmisjoukolla, tuli pääsky-parvi lentäen ja viserretten
ja piti niin kovaa ääntä, että Fransiskus sen ku-
kuvant kuulijoilta. Heti tämän huomattuaan Fransiskus
rauhallisesti kiäntyi lentujen juoleen ja sanoi: „rak-
kaat sisareni pääskypet, vaeetha nyt ja olka hiljaa
sen aikaa kun minä puhun ja selitän; kuunnellka te-
kin!” Heti pääsky-parvi vaiheni ja leijaili hiljaa ihmis-
joukon yläpuolella, eikä yksikään niistä lentänyt pois,

ennenkuin Fransiskus oli saarnansa lopettanut.

Toinen kertomus on sudesta. Kerran tullessaan muutamien syöjäkylään Fransiskus kuuli kerrotavan suuresta, peljättävästä sudesta, joka teki hirmeisiä tuhoja kylälle, vaaten harma se ilta aterialleen lampaan, kanan tai muun elävän. Fransiskus meni illalla kylän ulkopuolelle sutta odottamaan. Suuri harmaa susi tuli, nälkäisenä ja julmana, mutta pelkäämättä eläinten suuri ystävä häntä lähestyi, puhutti ja tarjosi kättä. Ja susi antoi käpälänsä ja nyökkäsi ymmärtävästi, kun Fransiskus lempeästi nuchdellen sanoi: „veli susi, miksi näin olet valinnut köyhien ihmisten asuinajan ruokapaikaksi ja miksi hirttytät heidän kotieläimiään? Ei se ole oikein tehty, ei sinun niin pida menetellä. Lupaan nyt sinulle, että jätät kylän rauhaan.“ Ja legenda kertoo, että susi lupasi ja että kylä jäi rauhaan...

Muttei Kalevala ei kerro yksistään eläimistä, että he ihastuivat Väinämöisen soittoon. Myöskin haarikunta otti osaa yhteiseen iloon:

Petit } ... Petäjät pitii iloa,
Kannot hyppi kankahilla.

Ja ihäinkuin samalla osottaakseen, että Väinämöisen soitto ollut mikään erikoinen

sattuma eli satunnainen tapaus, vaan läpikäytyä lankana hänen elämässään, Kalevala edelleen kertoo:

Petit

Kun hän kulki kuusikossa,
Vaelti petäjikössä,
Kuusoset humertelihe,
Männyt mäellä kääntelihe,
Käpöset keolle vierit,
Havut juurelle hajosi.
Kun hän liikahti lehossa,
Tahi astahki aholla,
Lehot leikkiä pitivät,
Ahot ainosta iloa,
Kukat kulkivat kutuhun,
Vesot nuoret notkanteli.

Kasvikuntakin esitetään siis elävänä, tajuisena maailmana, joka osaa tuntea ja rakastaa, iloita ja surra. Ja vaikka on ihmiset yleensä vähän tunnemme kasvimaailman sieluelämää, ~~niin~~ vaikka monet meistä ovat valmiit nauramaan ja ajalle otaksomalle, että kukat ja puut ohuivat - omalla alkeisraaisella tavallaan - sielullisia olentoja, niin kysytkäämme niiden ajatusta, jotka jalopi ont tekemisissä kasvien kanssa, puutarhurein, kukkien kasvattajain, huonekasvien hoitajain j.n.e., ja varmasti saamme kuulla, että puut ja eri kukat ont erikuntoisia, että ^{kasvit} saattavat olla hyvillä ja pahalla tuulella, että varsin hyvien tuntevat rakastetaanko niitä vaikei j.n.e. Miksikä ihminen on

kiintynyt syntyisensäntuunsa, onkoi hän ~~on~~ ihäviä si-
 hen tahiisiin? Suomalaisessa luontossa varsinkin elää
 syvästi kalvava koti-ikävi. Kun suomalainen on vieras-
 maalla, kunnittelee häne mielessään kotoinen luonto, ^{sen} kuu-
 set ja korvut, ^{sen} kummut ja kukkulat, ^{sen} järvet ja joet. „Omaa
 maan mansikka, muu maan mustikka.“ ^{sen} Mista tämä johtuu?
 Siitäkö yksin, että lapsuuden vaikutelmat ovat voimak-
 kaimmat? Ei siitä yksin. Lapsuuden vaikutelmat ovat vo-
 imakkaat, sillä sydän on puhdas ja ympäristölle altis, mut-
 ta rakkaus ei ole yksin ihmisen puolella: luontokin las-
 ta rakastaa. Meidän kiintymyksenme syntyisensäntuun
 riippuu yhtä paljon sen seudun rakkaudesta meihin kuin
 meidän rakkaudestamme siihen. Tunteet ovat molem-
 min puolisista, ja meillä suomalaisilla on syntyisensäntuun
 taipumus ymmärtää luontoa. Omassa rakkausluonnos-
 samme on jotakin onyhtä ^{sen} selittämätöntä, joka vastaa
^{puiden ja kasvien ajattelun} helvaisea tunteita.

Aikain viisauden kannalta ^{kasvikunta} luonto ei ole
 kukaan mikään tajuton organismi, vaan ikäänkuin suuri oppi-
 luokka tajunnan kehitysjärjestelmässä. Luonnon valtakunnat
 kivikunnasta ylöspäin ovat mahtavia portaita, joita elävä
 tajunta hitaasti nousee ihmiseen yletäkseen. Osta ihmisen
 muodossaan tajunta yksitoityy. Sillä ennen se ilmenee laji-eh-

T. esse de simul

Tai niinkuin Kalevalassa sanotaan (7:285-288):

Parempi omalla maalla
Uetonenki viisun alla,
Kuin on maalla vierahalla
Kultamaljasta metonen.*

Mistä tämä johtuu? j. n. e.

159)
joukko tajuatana, tavoitellen korkeimmassa eläimessä per-
sonallista yksilöllisyyttä. Salatiuksen kannalla on taten
kieltämätön tosiseikka, että luonto on täynnä siehua ja
tunnetta. Kun ajattelematon joika kulkee keppi kädessä,
piisshaten ruokoa ja kukkia, talletan alleensa mitä eteen
sattuu, silloin luonto keksii mykkää turkaansa. Mutta
kun elonleikkijä syhyllä näyttää tuleentuneen vil-
jan, silloin vainiot ~~ilosta~~ ^{ilosta} vavahtavat. Onhan ihminen
kutsuttu ottamaan osaa luonnon suureen kasvatus työhön.
Mutta huonosti hän velvollisuutensa täyttää, jos hän sit-
julkisesti tai kylmästi tai väliäpitämättömästi kohtelee.
Ottakoon Kalevalasta oppia jokainen suomalainen,
minkälaisen ihanaan suhteeseen hyvä ja hella ihminen
voijoutua rakastavaan, vaikka mykkien luontoon.

Eikä Kalevala syvässä luonnontunte-
museessaan pysähdy n. k. elolliseen luontoon: elotunki
on sille tajuinen ja ~~tunteen~~ ^{mahtavasta} sekin iloitsee Väinämö-
sen, tietäjä: ihmisen ~~mahtavasta~~ soitosta, Kun hän
ulkona soitti, niin

Petit { Uuoret loukkui, jaet paukkui,
Kaikki kalliit tävrahti,
Kivet laikkui lainchilla,
Somerot ~~ve~~ ^{ve}illa sousti.

Ja

Petit } Kun hän soitteli kotona,

Petit

Huonehessa horkkaisessa,
 Niin katot kajahtelivat,
 Permannot pemahtelivat,
 Laet lauloi, ukset ulvoi,
 Kaikki ihkeunat iloitsi,
 Kirkkoa kivinen liikkui,
 Patsas patvainen pajahhti.

Tämä kuvaus on esteettisesti niin huomol-
 linen, että tehisi mieli sanoa runolaulajan vain tahtoneen
 osottaa, kuinka elottomatkin esineet omalla tavallaan
 ottavat osaa soiton syntyttämiin ääniaaltoihin. Matk-
 kun tuntee Kabardin aatepiirin, tietää hyvin, että ru-
 no todella tarkoittaa kallioiden ja kivien, kattojen ja per-
 mantojen, ikkunoiden ja ovien yhtyneen yhteiseen
 iloon. Okkulttisesti katsoen tällainen näkökanta
 ei olekaan mikään hyppäys todellisuudesta ulos. Mitä ei-
 delli on sanottu kaavinäilmästä, jota hieman muu-
 teltuna paikkaansa elottomankin luonnon suhteen. Kivi-
 kunnatkin tuntee, vaikka hitaammin ja heikommin. Elot-
 tomatkin esineet osaavat iloita ja rakastaa, vaikka
 ne suuremmassa määrin kuin eläin luonto vain heijas-
 tavat sitä myötätuntoa ja hellyyttä, jota me olemme
 niihin upottaneet. Kuinka hienoilla siteillä saatumme
 esiin kiintyä ^{työ: la} huonekaluihimme, kirjoihimme, taideteos-
 siimme, koko elottomaan kotiimme! Kuu niistä jidim-

161) helmi
me ~~hyvä~~ huolta, hyväilemme ja puhuttelemme niitä, koh-
telemme niitä kuin lapsia tai ystäviä, niin nekin ovat hy-
vällä ja kiitollisella mielellä, näyttävät iloisilta ja ryän-
tuulisilta, palvelevat meitä mielellään, lohduttavat mei-
tä, kun olemme alakuloisia, neuvovat meitä, kun olemme
epäroivia. Minäi seurapiirin ihminen voi luoda itselleen
kotinsa „elottomista esineistä“! Runoilijat tähän kyke-
vät, ja jokapäiväiset ihmiset ovat tietämättömyy-
dessään hienä alttiit hymyilemään säähien haaveilijoil-
le.

Ovathan tiedemiehetkin jo havainneet,
että metallit voivat väsyä, ja jokainen ihminen tietää
tämän ~~kokemak~~ ^{kokemak} sektion. Ei kenenkään partaveitsti ole ain-
yhtä hyvä, vaikka sitä säännöllisesti terotetaan; sillä
on omat tuulensa. Partureilla kuuluukin olevan saanen
parteni: „tämä veitsti on nyt väsynyt. Antaa sen le-
vätä aikansa, niin se taas toimii erinomaisesti.“ Me
kutsumme sitä väsymykseksi — kukaties veitset itse
tehdessään psykologisia tutkimuksia nimittävät ilmiö-
ksi toisella nimellä. Tosi asia on vain, että metallit
ovat milloin virkeitä, milloin väsyneitä.

Entä koneet! Kysykää vain koreenkäyt-
täjiltä, ovatko koneet kuolleita kappaleita, niin saatte ~~kuulla~~ ^{kuulla}
mmme

totuuden. „Vai kuolleita!?! Eläviä ne ovat, eläviä ja sängen
 oikeillisia olentoja. Jos vieras minun huoneeseeni koskee,
 se heti pahastuu ja laskeikse epäkuuntoon.” Veterit
 rautateillä esim. ovat aina liitossa omien kuljettajien
 kanssa eivätkä siedä henkilö^{muuttajia} ~~muuttajia~~. Näiden
 kin täytyy silloin tällöin saada levätä, muuten kul-
 kevat huonosti eivätkä jaksu vetää...

Ikmeellisen syvälle on Kalevala kur-
 kistanut luonnon sieluelämäin. Tämä ^{selvittää} ~~selvittää~~ sii-
 takin, että muinaissuomalaiset tietäjät eivät ainoo-
 taan ole nähneet sielua ja tapintaa näkyväisessä luon-
 nossa, vaan vielä havainneet näkymättömässä sie-
 lumaailmassa elonilmauksia ja olentoja, joilla ei ole
 fyysillistä vartunetta ollenkaan. Materialisti pitää
 näitä peljään mielikuvituksen tuotteina, mutta totuus-
 denetsija ei, sillä eläin tänäpäivänä ihminen, joi-
 le näkymättömän maailman asujaimet ovat yhti. todet-
 lisiä kuin näkyväisen.

Kalevalan runo luettelee näitä mo-
 nenlaisia, ja kaikki ne ~~ne~~ kokoontuvat Väinä-
 möisen ympärille hänen soittoansa kuuntelemaan.

Petit }

Tapiolan tarhakauppias,
 Altti Metsolan isäntä,
 Ja kaikki Tapiolan kanssa,

63
Seksi piät jotta poiat
Kulki suoren kukkulalle
Soittoa tajumahan;
Itse metsän emäntä,
Tapiolan taaska vaimo,
Sinisukkerhan siroikse,
Punapaulahan paneikse,
Loike koivun konhelolle,
Lepän lengolle levähti
Kanteloista kuulemahan,
Soittoa tajumahan...
Itse ilman duonnottaret,
Ilman impiet ihanat
Iloa imetelivät,
Kanteloista kuuntelivat,
Niki ilman vempelillä,
Täivon kaarellä kajotti,
Niki pienen pilven päällä,
Rusoreunalla vehotti.
Ahto aaltojen kuningas,
Ve'en ukko ruohoparta
Ve'en kalvolle väikse,
Lirikahaiukse lumpehelle,
Siinä kuunteli iloa...
Itse ve'en emäntä,
Ve'en eukko ruokorisita
Jopa nousevi merestä,
Ja lepäikse lainchesti...
Tuot ääntä kuulemahan,
Soitantoa vainimöisen...
Se siihen siikin nukkui,
Vaipui maata vatsallehen
Kirjavan kiven selälle,
Pään paksun pallealle.

Vaino!

Nämä ovat niiltä maan, ilman, veden
ja tulen hattioita, joiden olemassaolo sokean sivistyksen

Toiselle sivulle

Tuo kuntar korea impi,
Neiti Päivittä pätessä
Pitelivät piirtojaansa,
Näsiänsä nosttelivat,
Kultakangasta kutoivat,
Hopeista helshyttivät,
Äänellä punaisen pilven,
Pitkin kurem kannikalla.
Kunpa saivat kuullakseen
Tuon sooran soiton äänen,
Jo pääsi piirista guota,
Suistui sukhalu kiisti,
Kathesike kultarikmat,
Helkihti hopeaniet...

64)
silmissä on satua, mutta joita muinais-suomalainen vii-
saus tunsi yhtä hyvin kuin kaikkien kansojen ja aikojen
kokemus, yhtä hyvin kuin keskiaikaisten satujen alkuperäiset
laattajat ja keskiaikaiset alkemistit ja salate-
teijät, jotka luonnon haltioita kirjoituksissaan mainit-
sevat ja luokittelevat. Onhan Paracelsus nykyaikai-
sen lääketietemme isä, olikan hän havaintojen tekijä
ja monessa suhteessa aivan nykyaikaisen tieteellisen
katsantokannaltaan; kuitenkin hän uskoi luonnon-
henkiä olevan ja luettelee niitä neljä lajia kuten Kale-
valakin: gnoomit eli Tapion vaet, jotka asuvat maas-
sa, syylfit eli Luonnottaret ja ilman immet, jotka
asuvat ilmassa, endüinit eli Ahdet ja Sotkottaret,
jotka asuvat vedessä, ja salamanderit eli Kuuttaret
ja Päivättäret, jotka tulessa asuvat.

Muinoin ihmiset olivat läheisemmäs-
sa suhteessa näidenkin näkymättömien olentojen kanssa kuin
nykyään. Koska haltioilla on enemmän ja välittömää
voimaa luonnon ja luonnonvoimien yli kuin meillä
ihmisillä, on luonnollista, että kausat ja yksilöt on-
nen rekkoilivat niiden apua, etsivät niiden suosiota,
tehivät ystävyyspöytäjä niiden kanssa j. n. e. Koko se pel-
koon ja heikkouksien perustuva luonnonvoimain

palvelu"; joksi tiedemiehemme nimittävät tätä esi-
 isäimme kaunistu suhdetta haittoihin, saa tosiasiaan
 valossa aivan toisen värityksen. Pikemmin me nykyajan
 ihmislapset olemme tietämättömiä ja taikauskaisia,
 jotta luulemme, että onapallo on luotu yksin meitä
 varten ammeki näe, että tätä ihmeellistä kierto-
 taitta käyttävät kotinaan ja koulunaan onihonot
 ja biljonat olennot, joilla ei ole mitään suoransis-
 ta tekemistä meidän tuntemiemme luonnonvalta-
 kehtain kanssa.

Emme tässä yhteydessä tahdo puhua
 haittoista tarkemmin, ~~puhume mitään toista~~. Sen vain
 tahdomme sanoa, että Kalevalan veljellinen, demokra-
 tinen ja yleinen henki näkyy mielestämme siinäkin, että
 se aina puhuessaan salaisen ja nähyttömän maailman
 dennoista - olkoot ne korkeita tai alhaisia arvoaste-
 tta - esittää niitä perin tuttavallisesti ja luonnollises-
 ti, ihmisten vertaisina, kaikkien olentojen vertaisina, vel-
 jinä ja sisarina Jumalan suuressa luomistossa.
